

12.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**12 Mart 2024
Salı**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

12 Mart 2024 Salı

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7499 Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- 2024 Yılında Kalkınma Ajanslarına Kullanılacak Transfer Ödeneklerinin Belirlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8240)
- Hatay İli, Kırıkhan İlçesinde Bulunan ve Sınırları Gösterilen Alanın Hatay Kırıkhan Roketsan Endüstri Bölgesi Olarak İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8241)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8242)
- Uygur RES Elektrik Üretim Tesisinin Yapımı Amacıyla Balıkesir, İzmir ve Manisa İllerinde Bulunan ve Kamulaştırma Bilgileri Yer Alan Bazı Taşınmazların, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8243)
- R3-Bilecik-6 RES Elektrik Üretim Tesisinin Yapımı Amacıyla Eskişehir İlinde Bulunan ve Kamulaştırma Bilgileri Yer Alan Taşınmazların, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8244)
- 154 kV Keban Şalt-2-Malatya-2 Enerji İletim Hattı Yenileme Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8245)
- Balon Balığı Avcılığının Desteklenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8246)
- Muğla İli, Milas İlçesinde S:86541 Numaralı IV. Grup Maden (Linyit) İşletme Ruhsatlı Sahada, Ruhsata Konu Maden Üretimine Devam Edilebilmesi İçin İhtiyaç Duyulan Bazı Taşınmazların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8247)
- İstanbul İli, Sarıyer İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Sarıyer Gerigörünüm ve Etkileşim Bölgesi 1. Etap Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Bazı Alanların Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8248)
- 154 kV (Şereflikoçhisar-Kütüklü)-Brş.N-R3-Ankara-2-1 RES TM Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8249)

12.03.24

— R3-Çorum-1 RES Elektrik Üretim Tesisinin Yapımı Amacıyla Amasya ve Çorum İllerinde Bulunan ve Kamulaştırma Bilgileri Yer Alan Taşınmazların, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8250)

— 400 kV Atatürk HES-Çobanbeyli TM Enerji İletim Hattının 371-446 Numaralı Direkleri Arası ile 154 kV Elbistan B-Kandil Enerji İletim Hattının 178-185 Numaralı Direkleri Arasının Deplase Edilmesi Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8251)

— Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8252)

— Aydın Didim Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinin Sınırlarının Yeniden Belirlenmesine, Sınırları Gösterilen Alanın Bingöl Hesarek Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Olarak Tespit ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8253)

— Baykan Enerji Grubu HES Elektrik Üretim Tesisinin Yapımı Amacıyla Siirt İlinde Bulunan Bazı Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8254)

— 154 kV Şereflikoçhisar-Kütüklü Geçici Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8255)

— 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 89 uncu Maddesinin İkinci Fıkrasına Göre Uygulanan Gecikme Cezası Oranının Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8256)

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile İlgili Karar (Karar Sayısı: 8257)

YÖNETMELİKLER

— Denizde Çatışmayı Önleme Yönetmeliği (Karar Sayısı: 8258)

— Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Uluslararası Eklem Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 8/11/2023 Tarihli ve E: 2020/65, K: 2023/187 Sayılı Kararı

YARGITAY KARARI

— Yargıtay 3. Hukuk Dairesine Ait Karar

DANIŞTAY KARARI

— Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kararı (E: 2023/4, K: 2023/6)

Yerel zincir marketlerden ramazanda "fiyat sabitleme ve indirim" kararı

Türkiye Perakendeciler Federasyonu (TPF) Başkanı Ömer Düzgün, ramazan ayı boyunca yüzlerce üründe fiyat sabitleme ve indirim kampanyası başlattıklarını bildirdi.

Düzgün, yaptığı yazılı açıklamada, Türkiye genelinde 7 bin 700 şubesi bulunan 14 perakende derneğinin çatı örgütü olarak, ramazan ayında tüketicilerin bütçelerini rahatlatmak için yeni bir kampanyaya imza attıklarını belirtti.

Ramazan ayı süresince yüzlerce üründe fiyatları sabitlediklerini duyuran Düzgün, "Yerel zincirler olarak vatandaşlarımızın bütçelerine katkıda bulunmak ve ekonomik istikrara katkı sağlamak için elimizden gelenin en iyisini yapmaya kararlıyız. İçinde bulunduğumuz sürecin üstesinden ancak tek yürek gelebiliriz. Bu süreçte, marketlerimizdeki fiyat istikrarını sağlamak ve halkımızın rahat bir ramazan geçirmesini temin etmek bizim önceliğimiz." ifadelerini kullandı.

Düzgün, ramazan ayı hazırlığı için sektör temsilcileri ile görüş alışverişinde bulduklarını belirterek, şunları kaydetti:

12.03.24

"Ramazan ayına hazırız. 7 bin 700 yerel zincir market mağazasında yüzlerce üründe fiyatları sabitledik. Vatandaşlarımız, bayram sonuna kadar her hafta bölgelere özel düzenlenecek kampanyalarla yüzlerce ürünü yüzde 25 daha erişilebilir fiyata satın alabilecek. Böylece bakliyattan yağa, çaydan şekere, undan makarnaya kadar yüzlerce temel gıda ürününe ramazan ayı sonuna kadar daha erişilebilir fiyata ulaşabilecekler. Gıdanın haricinde atıştırmalık, temizlik, deterjan, bulaşık makinesi ürünleri, kağıt ürünlerinde de indirim yapacağız."

Düzgün, tüm üretici ve tedarikçilerin kampanyaya destek olması çağrısında bulundu.

Konya'daki May Barajı tamamen kurudu

Konya'nın Akören ilçesindeki May Barajı, yağışların az olması ve yaşanan kuraklık sebebiyle kurudu.

Konya'nın Akören ilçesine bağlı Ahmediye mahallesinde sulama ve taşkın önleme amacıyla 1960 yılında yapılan May Barajı, yağışların az olması ve yaşanan kuraklık sebebiyle kurudu.

Bölge tarımının temel su ihtiyacını karşılayan barajın sularının tamamen çekilmesinin ardından zeminde çatlaklar oluştu.

Barajda yaşayan balıkların da öldüğü gözlemlendi.

Bakan Şimşek: Döviz piyasasındaki dalgalanma geçici

Bakan Şimşek, "Bu ay yapılacak yerel seçimlerin ardından Türkiye, verimliliği ve rekabet gücünü artıracak reformları da içeren orta vadeli programı uygulamak için seçimsiz uzun bir döneme sahip olacak. Döviz piyasasında son dönemde yaşanan dalgalanma geçici olarak görülmelidir" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Fitch'in Türkiye'nin uzun vadeli yabancı para cinsinden borç notunu B'den B+'ya, görünümünü ise nötrden pozitif yükseltmesinin, Türkiye'nin sağlam ekonomi politikalarının gücünü yansıttığını bildirdi.

X platformu üzerinden açıklama yapan Şimşek, "Sağlam politikaları sürdürmeye ve yapısal reformları uygulamaya kararlıyız. Bu ay yapılacak yerel seçimlerin ardından Türkiye, verimliliği ve rekabet gücünü artıracak reformları da içeren orta vadeli programı uygulamak için seçimsiz uzun bir döneme sahip olacak" dedi.

Şimşek'in açıklaması şöyle:

"Fitch'in Türkiye'nin uzun vadeli yabancı para cinsinden borç notunu B'den B+'ya, görünümünü ise nötrden pozitif yükseltmesi, Türkiye'nin sağlam ekonomi politikalarının gücünü yansıtmaktadır.

12.03.24

Sağlam politikaları sürdürmeye ve yapısal reformları uygulamaya kararlıyız.

- Fiyat istikrarının sağlanması en önemli önceliğimiz olmaya devam etmektedir.

- Büyümenin yeniden dengelenmesi iyi bir şekilde devam etmektedir; iç tüketim ılımlılaşmakta ve net ihracat güçlenmektedir.

- Cari işlemler açığı öngörülenden daha hızlı bir şekilde daralmakta ve bu yıl GSYH'nin %3'ünün oldukça altına düşme yolunda ilerlemektedir.

- Türk lirası mevduatların toplam mevduatlar içindeki payı Ağustos ayından bu yana yüzde 12 puan artmıştır. Programımıza olan güven arttıkça bu eğilim devam edecektir.

- Mali sağlığın yeniden tesis edilmesi de kilit bir hedeftir. Mali itici gücün bu yıl içinde azalması ve gelir politikalarının daha destekleyici olmaya başlaması beklenmektedir.

Depremle ilgili harcamalar da dahil olmak üzere mali açığı önümüzdeki yıl GSYH'nin %3'ünün altına indirmeye kararlıyız.

Fiyat istikrarının sağlanmasının zaman alacağını unutmamak önemlidir.

Bu ay yapılacak yerel seçimlerin ardından Türkiye, verimliliği ve rekabet gücünü artıracak reformları da içeren orta vadeli programı uygulamak için seçimsiz uzun bir döneme sahip olacak. Döviz piyasasında son dönemde yaşanan dalgalanma geçici olarak görülmelidir. TCMB, elindeki tüm araçları kullanarak enflasyon beklentilerini çıpalamaya kararlıdır. TCMB'nin enflasyonu düşürmesine yardımcı olmak için maliye politikasını sıkılaştırmaya devam edeceğiz. Özetle, Eylül ayında açıkladığımız program beklendiği gibi işlemektedir."

TCMB olağanüstü kurulda 850 milyar zarar açıklayacak

2023 yılı hesap döneminde üstlendiği KKM yükü ile kur kaynaklı zarara ilave olarak bankanın bilançosundaki realize olmamış kur farkı riski de 800 milyar lirayı buluyor.

Mehmet KAYA / ANKARA

28 Mart itibariyle olağanüstü genel kurul çağrısında bulunan Merkez Bankası'nın 2023 yılı için 850 milyar TL'nin üzerinde zarar açıklayacağı, ayrıca realize olmamış 800 milyar TL'nin üzerinde kur farkı riski bulunduğu belirtiliyor.

Uzun yıllardır Hazine'ye ciddi tutarda kaynak aktarılmasını sağlayan Merkez Bankası kârlılığı 2023 hesap dönemi için son buldu. Bankanın 2023'te 850 milyar TL'nin üzerinde zarar açıklayacağı kaydedildi. Öte yandan Banka 28 Mart itibariyle olağanüstü genel kurul çağrısını yayımladı. Bankanın esas sözleşmesinde zaman olmasına ve açıklanan olağanüstü genel kurul tarihinin, yine olağan genel kurul zaman kısıtları içinde olmasına karşılık, olağanüstü toplantı çağrısı yapılması dikkat çekti.

EKONOMİ'nin görüştüğü kaynaklar, 2023'te Kur Korumalı Mevduat yükünün Merkez Bankasına verilmesi ile forward döviz işlemlerinden kaynaklı Bankanın ciddi zarar ettiğini belirttiler. Bankanın bu zararının 2024'te nasıl yönetileceğine ilişkin Genel Kurul'da bilgi verilmesi bekleniyor. Zararın bilançoda taşınarak yönetilmesi, birkaç yıl boyunca elde edilecek karlardan karşılanmasının mümkün olduğu, Bankanın geçmiş

yıllarda Hazine'ye aktardığı yüksek tutarlı karların birkaç yıl boyunca görülemeyeceği anlamına geldiği belirtiliyor. Diğer yandan henüz realize olmamakla birlikte yine 800 milyar TL'nin üzerinde kur farkı riski de bilançoda bulunuyor. Bu kur farkı riskinin 2024 içinde karşılanması mümkün olarak görülüyor.

“Birkaç yıl zarar taşınabilir”

EKONOMİ'nin görüştüğü uzmanlar geçmişte Merkez Bankasının zarar açıkladığını, bu dönemlerde zararın karşılanması için Hazine'den borçlanma kağıtları alındığını vurguladılar. Yöntem olarak bu yol bulunsa da bir başka yöntemin Merkez Bankasının zararı bilançosunda taşınması ve yıllara yayarak ödemesi olabileceğini kaydettiler. Bu durumda normal şartlarda hem 2023 karından, hem de zararın taşınacağı gelecek birkaç yılda Hazine'ye herhangi bir kar aktarımı olmayacak. Ancak “şartların zorlanarak” Bankanın kar-zarar hesabında zarar göstermesine rağmen yıl faaliyetlerinden bir aktarım yoluna gidilmesi yoluna da gidilebileceği; bu yolun teknik olarak mümkün olmakla birlikte ekonomi yönetimi açısından güven sarsıcı olabileceği vurgulandı. Merkez Bankası'nın 2023 yılı net zararının düzeyi ve bunun nasıl yönetileceğine, Hazine ile ilişkilere yönelik olarak 28 Mart günü yapılacak Olağanüstü Genel Kurulda bilgi vermesi bekleniyor. Banka verileri 850 milyar TL'nin üzerinde bir zarar oluşabileceği, değerlendirme hesabından da 800 milyar TL'lik bir negatif görünümün olacağı vurgulanıyor. Değerleme hesabı TL'nin değerine bağlı olarak yıl içinde negatif ya da pozitif olabiliyor.

2018 öncesine dönülecek

Merkez Bankası 2023 yılı dönemine ilişkin Genel Kurul duyurusunu yayımladı. Esas sözleşmeye göre Merkez Bankasının genel kurulunu yılın ilk üç ayı içinde yapması gerekiyor. Süre henüz dolmamasına rağmen 28 Mart günü saat 14.00 için olağanüstü genel kurul çağrısı yapıldı. Genel Kurulda esas sözleşmenin genel kurul toplantı dönemine ilişkin değişiklik maddesi de konuldu. Gündemde yer alan değişiklik önerisine göre Genel Kurul eskiden olduğu gibi her yıl Nisan ayı içinde toplanacak. 2018 öncesinde de Merkez Bankası genel kurulu Nisan ayında yapılıyordu. 2018'deki değişiklikle “yılın ilk üç ayında” yapılması şeklinde bir düzenleme yapılmıştı.

Merkez Bankaları kâr etmek için çalışmaz ancak...

Merkez Bankası'nın 2023'te zarar açıklaması beklentisine yönelik olarak EKONOMİ'nin görüşünü sorduğu gazetemiz yazarı Prof. Dr. Ömer Faruk Çolak, “Merkez Bankaları kâr etmek amacı ile çalışmaz. Ancak herhangi bir firma gibi API'den kaynaklı ya da rezerv kaynaklı maliyetleri olur. Bundan dolayı bilançoğu yönetmesi gerekir. Yani her MB için rezerv yönetimi önemlidir. Bir merkez bankasının en önemli gelir kaynağı senyoraj (hükümlerlik geliri) geliridir. Senyoraj basit olarak paranın piyasaya sürülme (kağıt, mürekkep, matbaa gideri) maliyeti ile üzerindeki nominal değer arasındaki farktır. Bu gelir güzeldir. Ancak ipin ucu kaçır çok fazla emisyon yaratırsanız enflasyon olacağı için senyorajın reel değeri düşer. Yine bir MB'nin döviz rezervi pozitif ve yüksek ise kur farkından dolayı kazanç elde eder. Eğer

12.03.24

tersi ise yani negatif rezervle çalışıyorsa yani borçlu ise kur farkından dolayı zarar eder. TCMB'nin başına gelen de budur" dedi. Merkez Bankası'nın 2023'te zarar açıklaması beklentisine yönelik olarak ise Ömer Faruk Çolak, "TCMB bu yıl eğer bilanço oyunları yapılmaz ise zarar edecek. TCMB'nin zarar etmesinin nedeni, döviz kurlarındaki artış; negatif net döviz rezervle çalışması nedeni ile yapmış olduğu swap anlaşmaları TCMB'nin TL cinsinden borcunun artması, kur korumalı mevduat hesabından kaynaklanan hazine tarafından yapılan ödemelerden zarar etmiş olması" dedi. Çolak, Merkez Bankasının kâr ettiği yıllarda en fazla kurumlar vergisi ödeyen şirketlerden olması yanında Hazine'ye kâr payı, vergi ve "biraz hileli" olarak nitelediği ihtiyat akçesi devriyle, ciddi gelir sağladığını vurgulayarak, zarar halinde gelir sağlayamayacağını ancak devlet iç borçlanma senetleri ile Hazine'nin Merkez Bankası'na zarar karşılığı verebileceğini kaydetti. Ömer Faruk Çolak, "Özetle TCMB zarar ettiğinde hazinenin borcu daha da çok artacak. TCMB bu durumda yanlış rezerv yönetimi yapmış olmakta ancak eli mahkum, çünkü TCMB Governörü olanlar koltuğa hak ederek oturmadıkları için bedelini kamu zararına da olsa ödemek zorunda" dedi.

İşsizlik oranı açıklandı

Türkiye'de işsizlik oranı, ocakta bir önceki aya göre 0,2 puan artarak yüzde 9,1 oldu. Böylelikle, 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı ocakta bir önceki aya göre 85 bin kişi arttı.

Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı ocak ayında yüzde 9,1 seviyesinde gerçekleşti. Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2024 yılı ocak ayında bir önceki aya göre 85 bin kişi artarak 3 milyon 214 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise, 0,2 puan artarak yüzde 9,1 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 7,7 iken kadınlarda yüzde 11,7 olarak tahmin edildi.

İstihdam oranı yüzde 49

İstihdam edilenlerin sayısı 2024 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 160 bin kişi artarak 32 milyon 222 bin kişi, istihdam oranı ise 0,2 puan artarak yüzde 49,0 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 66,0 iken kadınlarda yüzde 32,4 olarak gerçekleşti.

İşgücüne katılma oranı yüzde 53,9

İşgücü 2024 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 245 bin kişi artarak 35 milyon 436 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,3 puan artarak yüzde 53,9 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,5 iken kadınlarda yüzde 36,6 oldu.

Genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 16,6

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,1 puan artarak yüzde 16,6 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 14,1, kadınlarda ise yüzde 21,1 olarak tahmin edildi.

12.03.24

Haftalık ortalama fiili çalışma süresi 43,3 saat

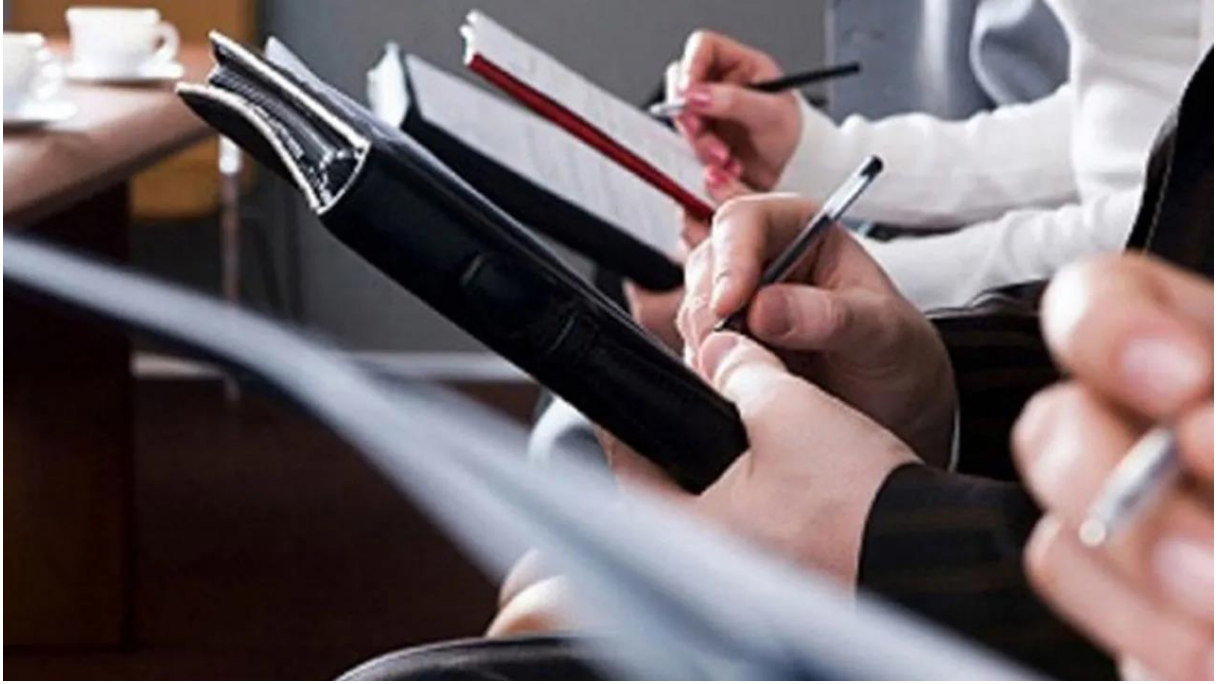
İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi 2024 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 0,4 saat azalarak 43,3 saat olarak gerçekleşti.

Atıl işgücü oranı yüzde 26,5

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2024 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 1,7 puan artarak yüzde 26,5 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 18,2 iken işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı yüzde 18,3 olarak tahmin edildi.

Yabancı yatırımcıların derdi Şimşek ve geçim

Ekonomi yönetiminin değişip değişmeyeceğini merak eden yabancı yatırımcı, seçim sonrası bekliyor.

Şebnem TURHAN

BBVA Türkiye ve MENA Stratejisti Tufan Cömert, yabancı yatırımcıların Türkiye ile ilgili sorularının Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'te yoğunlaştığına vurgu yaparak yüksek enflasyon ortamında vatandaşların nasıl olup da geçinebildiklerinin de merak konusu olduğuna işaret etti.

Türkiye'de ay sonu yerel seçim var. Yerel seçimler genel seçimler kadar oyun değiştiren bir etkiye sahip olmasa da yerli ve yabancı yatırımcı seçimlere göre pozisyon alıyor. Yurtiçi yerleşikler son haftalarda döviz piyasalarına yönelirken yabancı yatırımcı ise henüz tam olarak giriş yapmadığı Türkiye piyasaları için sorularını yoğunlaştırdı. BBVA Türkiye ve MENA Stratejisti Tufan Cömert, yabancı yatırımcının seçim sonrası yönelik kafasının oldukça karışık olduğunu ve sonuçlara göre Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in görevine devam edip etmeyeceğini sürekli sorduğunu vurguladı. Edinilen bilgiye göre yabancıların bir diğer merak konusu ise yüksek enflasyonda Türk vatandaşlarının nasıl geçinebildiği oldu.

Dönüp dolaşıp soru Şimşek'e geliyor

Cömert, yabancı yatırımcının Mehmet Şimşek'e yönelik sorularının kalıplar değişerek sürekli yinelenildiğini belirterek, şöyle konuştu: "AK Parti seçimlerden galip çıkarsa,

yani İstanbul'u ve/veya Ankara'yı da alırsa 'artık bu kadar sıkı politika yeter eski düşük faizli sisteme dönelim' deyip Mehmet Şimşek'in görevine son verilir mi? Ya da 'AK Parti seçimleri kaybederse bunun faturası Mehmet Şimşek'e kesilir mi' gibi sorular üzerine yoğunlaşıyor. Mehmet Şimşek kendi istifa eder mi?"

Soruların dönüp dolaşıp Şimşek üzerine geldiğini belirten Cömert, yabancı yatırımcıya seçim sonuçlarının Türkiye'nin ekonomisi ile doğrudan bir alakası olmadığını, yani Türkiye'nin mevcut girmiş olduğu yoldan geriye dönmesinin maliyetinin çok yüksek olacağını devletin her katında kabul gördüğünü tekrar tekrar anlattığını vurguladı. Cömert "Buna da bir itiraz gelmiyor. Fakat gene de gelişmeleri görmek istiyorlar. Keza yabancıların Türkiye'deki portföy yatırımlarına baktığımızda şu anda zaten aynı tavrın geçerli olduğunu görüyoruz" dedi.

5 puanlık daha faiz artırım beklentisi

Türkiye'nin enflasyonla mücadele konusunda doğru adımlar attığı konusunda yabancıların hemfikir olduğunu dile getiren Cömert, ancak burada Merkez Bankası'nın faizi daha da yukarı çekmeden sadece makro ihtiyati önlemlerle mücadelenin yetersiz olacağı kanaati hakim olduğunu belirterek genel görüşün 5 puanlık bir artırımın daha gerekli olduğu yönünde olduğunu vurguladı. Cömert, yabancıların en çok sorduğu bir diğer sorunun ise Türkiye'nin enflasyon düşürmek istiyorsa ekonominin ciddi şekilde yavaşlamasına hatta belki bir süre resesyona girmesine izin verilip verilmeyeceği olduğunu söyleyerek "Benzer şekilde bunun Türk lirasında ciddi bir değer kaybına izin verilip ekonominin bu şekilde soğutulması, bu esnada aynı Mısır'ın yaptığı gibi yüksek bir faiz artışıyla yeniden piyasaların dengelenmesine izin verilmesi de yabancıların merak ettiği konular arasında. Neden bunun yapılmadığını, neden bunun düşünülmediğini soruyorlar" dedi.

Yüksek enflasyonda nasıl geçiniyorlar?

Yabancı yatırımcının mali disiplin veya cari denge konusunda ciddi bir kaygıları olmadığını ifade eden Cömert, "Türk halkının görece yüksek mevduat faizlerine rağmen neden hala döviz tercihinde buldukları, mevcut yüksek enflasyon ortamında nasıl olup da geçinebildikleri, Türk bankalarının bu ortamda nasıl para kazanabildikleri gene yabancıların merak ettikleri arasında. Tabii bunları bir yatırım kararına baz teşkil etmesinden ziyade, Türkiye dinamiklerini anlamak istemelerine bağlıyorum" diye konuştu.

Dolar 32 lira, Euro 35 lira, gram altın 2.252 lira üzerini gördü

Yerel seçimlerden sonra döviz kurlarında hareket olabileceği beklentisiyle son haftalarda yurtiçi yerleşiklerin yoğun döviz talebi dolar ve Euro'ya yeni rekorlar kırdı, bankalararası piyasa ile serbest piyasa arasındaki fiyat farkı da açıldı. Dolar/TL dün bankalararası piyasada tarihinde ilk kez 32 seviyesini aşarken, serbest piyasada ise 33.10 seviyelerinden satıldı. Euro/TL de yine dün bankalararası piyasada 35 seviyesini aşarken serbest piyasada 36.1 seviyesinden alıcı buldu. Dolar/TL'deki hareketin yanı sıra yurtiçi yerleşiklerin altına da talebinin artması gram

altın fiyatlarının da yeni rekorlar kırmasına neden oldu. Gram altın dün 2252 liraya çıkarken serbest piyasada 2400 lirayı aştı. Dolar/TL yılbaşından bu yana bankalararası piyasada yüzde 8,6, Euro/TL ise yüzde 6,95 yükselirken, serbest piyasada dolar/TL bu yıl yüzde 12,23, Euro/TL ise yüzde 10,74 yükseliş gösterdi.

Seçim sonrası piyasanın daha serbestleşmesi mümkün

Uluslararası derecelendirme kurumu Fitch 8 Mart akşamı Türkiye'nin kredi notunu artırdı. Halen daha yatırım yapılabilir seviyenin çok altında olsa da diğer kredi derecelendirme kuruluşlarından da aynı hamlelerin gelmesi bekleniyor. BBVA Türkiye ve MENA Stratejisti Tufan Cömert, seçim sonrası seri not artışlarının gelebileceği, özellikle hisse piyasası başta olmak üzere TL cinsi enstrümanlara daha fazla portföy akımı geleceği yönündeki görüşlerine de yabancı yatırımcıdan itiraz gelmediğini vurguladı. Seçimden sonra daha serbestleşmiş bir piyasa görmeyi beklediğini söyleyen Cömert, swap limitlerinin gevşetilmesini dış girişlere bağlı olarak da TL'nin daha serbest dalgalanmasına izin verilmesinin beklediğini vurguladı. Cömert, "TL cinsi tahviller konusundaysa güçlü bir alım isteği gözlemlediğini, ancak hem fonlama tarafının hala çok yüksek olması, hem de enflasyon tarafında çok ikna olmamış durumda bulunmaları bu tarafı biraz daha sürüncemede bırakacak gibi görünüyor" dedi.

Şimşek: Döviz piyasasındaki oynaklık geçici olarak görülmeli

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, döviz piyasasındaki son dönemde görülen oynaklık geçici olarak görülmesi gerektiğini söyledi. Şimşek, kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in hafta sonunda Türkiye'nin kredi notunu yükseltmesinin ardından yaptığı sosyal medya paylaşımında döviz piyasasında son dönemde yaşanan

12.03.24

oynaklığın "geçici" olarak görülmesi gerektiğini belirtti. Merkez Bankası'nın elindeki tüm araçlarla enflasyon beklentilerini kontrol altında tutmakta kararlı olduğunu ifade eden Şimşek, TCMB'nin enflasyondaki düşüşü sağlayabilmesine destek olmak amacıyla maliye politikasını sıkılaştırmaya devam edeceklerini de söyledi.

Şimşek Fitch'in Türkiye'nin kredi notunu bir kademe artırarak B+'ya, not görünümünü de "pozitif" yükseltmesinin uygulanan ekonomi politikalarının gücünü yansıttığını ifade etti. Politikaları sürdürmeye ve yapısal reformları uygulamaya "kararlı" olduklarını belirten Şimşek, fiyat istikrarının birinci öncelikleri olduğunu altını çizdi. Cari açığın beklentilerden daha hızlı bir toparlanma gösterdiğini belirten Şimşek GSYH'ye oranla açığın yüzde 3'ünün belirgin alına doğru ilerlediğine dikkat çekti. Bankacılık sistemindeki TL mevduatının toplam mevduat içindeki payının geçen yıl Ağustos ayından bu zamana 12 puan arttığına dikkat çeken Şimşek, "Programımıza olan güven arttıkça bu eğilim devam edecek" dedi. Fiyat istikrarını sağlamanın zaman alacağını da hatırlatan Şimşek, verimlilik ve rekabet gücünü artıracak reformlar için yerel seçimlerin ardından seçimsiz uzun bir dönemin olacağına dikkat çekti.

Kredi kartı nakit avans ve taksit sayıları düşürüldü

Bankaların, kredi büyümesini sınırlama önlemleri kapsamında birey ve kurumların nakit avans limitlerini ve taksit sayılarını düşürdüğü belirtildi.

Enflasyonu düşürmek kapsamında hala canlı iç talebi soğutmak ve bu kapsamda kredi büyümesini sınırlamak için sıkılaştırma adımları bekleniyordu. Bankacılar sektörde kredi kartlarının, toplam kredilerin üç katı büyüdüğünü belirterek, enflasyonu yönetmek adına kredi kartlarında kısıtlayıcı bir düzenleme beklediklerini söylemişti.

Reuters'a açıklamalarda bulunan 3 bankacılık kaynağı azami taksit sayısının 12'den üçe kadar indirildiğini belirtti. Bir kaynak kurumsal kredi kartları için de limitlerin sınırlandırıldığı ifade etti.

BDDK verilerine göre 12 aylık değişime bakıldığında toplam kredilerde yüzde 50'nin üzerinde büyürken, kredi kartları ise yüzde 150'nin üzerinde büyüdü.

Faiz oranları yüzde 4.42 seviyesinde

Geçen sene Mayıs genel seçimleri öncesinde de bazı bankalar diğer kredilere uygulanan sınırlamalar nedeniyle, o dönemde yüzde 1.36 faiz ile bireyseller için en ucuz ve en yaygın TL borçlanma kanalı haline gelen kredi kartı nakit avansla kullanılabilecek tutar ve vadeleri düşürmüştü, faizlerin yükselmeye başlamasıyla taksit sayısı tekrar 12'ye çıkmıştı.

Şu anda bankaların kredi kartı nakit avans için uyguladıkları faiz oranları yüzde 4.42 seviyesinde bulunuyor.

Avrupa, hızla artan iklim risklerine hazırlıklı değil

Dünyanın en hızlı ısınan kıtası olan Avrupa'daki mevcut iklim riskleri enerji ve gıda güvenliği, ekosistem, altyapı, su kaynakları, finans ve insan sağlığı gibi konuları tehdit ediyor. Avrupa Çevre Ajansı (AÇA) tarafından hazırlanan ilk Avrupa İklim Riski Değerlendirmesi'nde (EUCRA), kıtanın son yıllarda küresel ısınmayla etkilerinin daha fazla hissedilmeye başlandığı iklim risklerine karşı hazırlıklı olmadığı kaydedildi.

Dünyanın en hızlı ısınan kıtası olan Avrupa'daki mevcut iklim riskleri enerji ve gıda güvenliği, ekosistem, altyapı, su kaynakları, finans ve insan sağlığı gibi konuları tehdit ediyor.

Avrupa Çevre Ajansı (AÇA), iklim değişikliğine uyum sağlanması, iklime duyarlı sektörler oluşturulması ve politika önceliklerinin belirlenmesine yardımcı olmak için Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), Copernicus İklim Değişikliği Servisi (C3S) ve Avrupa Birliği Ortak Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan son raporları baz alarak ilk Avrupa İklim Riski Değerlendirmesi'ni (EUCRA) yayımladı.

Raporda, mevcut risklerin kritik seviyeye ulaştığı, dolayısıyla acil ve kararlı eylemlere geçilmediği takdirde felaket senaryolarıyla karşılaşılacağı vurgulandı.

Rapora göre, Avrupa'daki mevcut politikalar ve uyum çalışmaları hızla artan risklere karşı yetersiz kalırken, çoğu durumda, artan uyum çalışmalarının da yeterli olmayacağı ve henüz acil risk barındırmayan durumlar için dahi acil eyleme geçilmesi gerekebileceği tahmin ediliyor.

Avrupa'daki yaşam koşullarının en iyimser küresel ısınma senaryosu düşünüldüğünde bile son yıllarda etkili olan aşırı sıcak hava, kuraklık, kontrol altına alınamayan yangınlar ve sel felaketleri hesaba katıldığında daha fazla kötüleşeceği belirtiliyor.

Güney Avrupa özellikle yaz aylarında başlayan orman yangınları, aşırı sıcak havanın ve su kıtlığının tarımsal üretimi, açık havada çalışmayı ve insan sağlığını etkilemesi nedeniyle kıtanın diğer bölgelerine kıyasla daha fazla risk altında bulunuyor. Sel, erozyon ve tuzlu su sızması gibi etkenler de Avrupa'nın deniz kıyısındaki bölgelerini daha çok tehdit ediyor.

AVRUPA'DAKİ İKLİM RİSKLERİ ACİL EYLEM PLANLARINA İHTİYAÇ DUYUYOR

Değerlendirmede, Avrupa için önemli olan 36 iklim riski "ekosistem", "gıda", "sağlık", "altyapı", "ekonomi ve finans" olmak üzere 5 başlık altında toplandı. Özellikle deniz ve kıyı ekosistemlerine yönelik riskler fazla olarak değerlendirilirken, ekosistemlerin insanlara birden fazla hizmet sunduğu bu nedenle söz konusu risklerin gıda, sağlık, altyapı ve ekonomi dahil diğer alanlara yayılma potansiyelinin yüksek olduğu ifade edildi.

Gıda sektörü iklim risklerinin tehdit ettiği kategoriler arasında ilk sıralarda yer alıyor. Güney Avrupa'daki tarımsal üretim sıcaklık ve kuraklık nedeniyle risk altında bulunurken, bu durum Orta Avrupa ülkelerine de yayılıyor. Özellikle geniş alanları etkileyen uzun süreli kuraklıklar bitkisel üretim, gıda güvenliği ve içme suyu kaynakları üzerinde tehdit oluşturuyor. Buna çözüm olarak ise hayvansal protein kaynaklarından, sürdürülebilir bitki bazlı protein kaynaklarına doğru kısmi bir geçişin tarımda su tüketimini ve gıda ithalatını azaltacağı öngörülüyor.

Kayıtlara en sıcak yıl olarak geçen 2023'ün ardından dünya genelindeki aşırı hava olayları da devam ediyor. Sıcaklık faktörü insan sağlığını en fazla tehdit eden, en acil iklim riski olarak kabul ediliyor. Açık havada çalışanlar, yaşlılar ve kentsel ısı adası etkisine sahip, soğutmaya erişimin elverişsiz olduğu bölgelerde ve konutlarda yaşayanlar, nüfusun kalan kısmına kıyasla daha fazla risk altında bulunuyor.

Son yıllarda daha sık yaşanmaya başlayan aşırı hava olayları, enerji, su ve ulaşım gibi Avrupa'nın kritik servislerine yönelik riskleri beraberinde getiriyor. Yükselen deniz seviyeleri ve fırtına düzenindeki değişimler insanlar, ekonomik faaliyetler ve altyapı üzerinde yıkıcı etkilere yol açıyor. Güney Avrupa'da sıcaklık ve kuraklık enerji üretimi, iletimi ve talebi üzerinde ciddi riskler doğururken, binaların artan ısı dalgalarına uyumlu şekilde inşa edilmesi gerektiğine dikkat çekiliyor.

12.03.24

Farklı iklim riskleriyle karşı karşıya kalan Avrupa'da ekonomik dalgalanmalar da görülüyor. Avrupa ekonomisinde sigorta primlerinin, hükümet harcamalarının ve kredi maliyetlerinin artabileceği, ayrıca kötüleşen iklim şartlarının düşük gelirli haneleri daha savunmasız hale getirebileceği üzerinde duruluyor.

DAHA FAZLA İŞBİRLİĞİ GEREKİYOR

Rapora göre, Avrupa Birliği (AB) ve Birliği oluşturan ülkeler iklim risklerine hazırlanma ve bunları değerlendirme konusunda ilerleme kaydetmesine rağmen, politika uygulamalarının, risk seviyelerindeki hızlı artışın gerisinde kalması nedeniyle toplumsal hazırlıklar yetersiz kalıyor. Rapordaki iklim risklerinin birçoğu AB ve AB üyesi ülkeler tarafından hükümet düzeyinde "ortak kabul edilebilirliğe" sahipken, AÇA, Avrupa'daki iklim risklerinin ele alınması ve azaltılması aşamasında söz konusu ülkelerin koordineli şekilde çalışması gerektiğini tavsiye ediyor.

İrfan Donat

"Kırmızı et üzerinden haksız bir kazanç söz konusu mu?"

Başlıktaki sorunun sahibi biz değiliz.

Son dönemde kırmızı et fiyatlarına yönelik tartışmalar, arzda daralma ve maliyetlerde artış eksenini ile spekülasyon etrafında dönüp duruyor.

Her kesim konuyu kendi penceresinden değerlendiriyor.

Biz de sektörün paydaşlarına söz hakkı vererek konuyu izah etmelerini istiyoruz.

Kararı da bu satırları okuyan okuyucularımıza ya da bizleri ekrandan takip eden izleyicilerimize bırakıyoruz.

Ulusal Kırmızı Et Konseyi (UKON) Başkanı Ahmet Hacıince, geçen Salı günü bize "Ramazan ayı öncesi kırmızı et sektöründe durum" başlığı ile bir değerlendirme gönderdi.

Ramazan ayının gelmesi ile birlikte yükselen kırmızı et fiyatlarının medyanın gündeminde kendine önemli bir yer bulduğunu kaydeden Ahmet Hacıince, "Özellikle son bir ay içerisindeki fiyat artış oranının yüksekliği ve kırmızı et fiyatlarının vatandaşın alım gücünün üzerinde olduğu şeklinde haberler yayınlanıyor. Sektörün bir temsilcisi olarak bu konuda bir değerlendirme yapmayı ve kamuoyunu bilgilendirmeyi gerekli gördük" diyor.

HAKLI MI HAKSIZ MI?

Hacıince, öncelikle şu soruya cevap bulmanın gerekli olduğuna işaret ediyor: "Kırmızı et üzerinden haksız bir kazanç söz konusu mu?"

12.03.24

Konuyu analiz etmeden bu soruya cevap vermenin doğru olmayacağını ifade eden Hacıince, Türkiye'de kırmızı et tüketiminin yüzde 75'inin sığır eti olması nedeniyle, konuyu özellikle sığır eti üzerinden analiz etmenin doğru olacağını savunuyor.

UKON'un resmi rakamlarına göre; Şubat 2023'ün son haftasında karkas sığır eti fiyatının 175,68 TL/kg olduğunu kaydeden Hacıince, 2024 yılının aynı döneminde karkas sığır eti fiyatının yüzde 85'lik bir artışla 324,98 TL/kg seviyesine yükseldiğini söylüyor.

Yıllık fiyat artış oranına bakıldığında karkas sığır eti fiyat artışının yıllık enflasyon ve diğer gıda maddelerindeki artış oranı ile uyumlu olduğu görüldüğünü dile getiren Hacıince, "Üzerinde durulması gereken esas nokta, maliyet fiyatı ile satış fiyatı arasındaki ilişkidir. Yayınlamış olduğumuz en son resmi verilere göre; karkas sığır etinin enflasyondan arındırılmış maliyeti 319 TL/kg iken piyasa satış fiyatı ise 325 TL/kg'dır. Görüleceği üzere karkas sığır etinin satış fiyatı ile maliyet fiyatı hemen hemen eşit durumda. Bu nedenle, başta sorduğumuz sorunun cevabı olarak, mevcut fiyatlarla ilgili herhangi bir haksız kazançtan söz edemeyeceğimizi açıkça belirtmek isterim" diyor.

ET FİYATLARI YÜKSEK Mİ?

Hacıince, ilk soruya verdiği yanıtın ardından akıllara ikinci olarak sorunun geldiğini belirtiyor: "Et fiyatları yüksek mi?"

Cevabı ise kesin ve net: "Evet... Kırmızı et fiyatları tüketicilerimizin alım gücüne göre gerçekten yüksek. Karkas et fiyatlarının yüksekliği orta ve düşük gelir seviyesine sahip vatandaşlarımızın et tüketimini olumsuz yönde etkiliyor. Bu durum özellikle genç neslin beslenmesinde yetersizliğe neden oluyor. Bunun yanında söz konusu durum, kasap esnafının satışlarının düşmesine, buna bağlı olarak işletme giderlerinin az miktarda satılan ürünlerinin üzerine binmesine ve et ürünlerinin fiyatlarının daha da yükselmesine sebep oluyor. Karkas et fiyatları arttıkça kasap esnafının tezgâhındaki fiyatlar ile karkas et fiyatı arasındaki makas daha da açılıyor. Bu da kasap esnafının haksız eleştiri almasına ve birçoğunun kepenk kapatmasına neden oluyor."

SORUNUN TEMELİ NEDİR?

Ahmet Hacıince, bu noktaya nasıl gelindiğine ilişkin bu sefer de şu soruyu soruyor: "Sorunun temeli nedir?"

Bugünkü fiyat yüksekliğinin temel nedenini üretim maliyetinin yüksekliğine bağlayan Hacıince, "Üretim maliyetinin yüksekliğinin **altında** da beside kullanılacak genç erkek sığır fiyatlarındaki artışlar yatmaktadır. Şöyle ki... 250 kg canlı ağırlıktaki besi materyali erkek sığırın alış fiyatı Kars'ta 2023 yılı Ocak ayında 90 TL/kg iken bu yılın ocak ayında 220 TL/kg'a ulaşarak yüzde 144 arttı. Söz konusu rakam, Marmara bölgesinde 2023 yılı Ocak ayında 60 TL/kg iken bu yıl ocak ayında 170 TL/kg seviyesine ulaşarak yüzde 183 arttı. Besi materyali alım fiyatlarındaki bu aşırı artış, besi maliyetinin yıllık yüzde 95 artışına neden oldu. Üretim maliyetlerinin bu oranda artışına rağmen satış fiyatı artışının yüzde 85'te kalması, üreticinin hiç kazanç sağlayamamasına, fiyatlardan tüketici ve kasap esnafının yanında besicinin de memnuniyetsizlik yaşamamasına sebep olmaktadır" diyor.

UYARI VE ÖNERİ

Sorunun tespitinin ardından çözüm önerilerini de sıralayan Hacıince, ivedilikle besi materyali sığır fiyatlarının düşürülmesine yönelik acil eylem planının ortaya konulması gerektiğini söylüyor.

Şu an Et ve Süt Kurumu (ESK) tarafından 2024 yılında ithal edilecek sığır sayısının müracaat eden besicilerin kurulu kapasitesinin yaklaşık yüzde 7'sine denk geldiğini kaydeden Hacıince, "Bu miktardaki hayvanın teslimat süresi ise ESK'nın sözleşme yaptığı yüklenicilerin lojistik kapasitesiyle sınırlı. Doğacak gecikmeler, piyasada fiyatların daha da yükselmesine sebep olabilir" uyarısında bulunuyor.

Kısa, orta ve uzun vadede ise dışa bağımlılığı minimuma indirecek tedbirlerin alınmasını öneren Hacıince, "Bunların başında kullanma melezlemesi olarak bilinen süt işletmelerinde bulunan damızlık sığırların dışı damızlık elde etmek için kullanılacakların dışındakilerinin erkek etçi sığır sperması ile tohumlanması, doğum aralığının kısaltılması, mera imkanları iyi olan bölgelerimizde anaç sürülerin büyütülmesi ve korunması yönünde desteklenmesi, buzağı kayıplarının azaltılması yönünde sağlık tedbirlerin alınması ve eğitimlerin yaygınlaştırılması tedbirleri ilk aklı gelen önerilerimiz arasında yer alıyor" diyor.

"Bir konuyu özellikle vurgulamak istiyorum" diyen Hacıince, besilik ithalatı konusunda anlık aç-kapa mantığıyla hareket edilmesine bir son verilmesini istiyor.

Üreticilerin işletmesini hangi kapasitede, nasıl ve ne zaman kullanabileceğini bilemediğini ifade eden Hacıince, üreticilerin işletmesi ile ilgili en azından bir yıllık program yapmadığı için, kaba yem ve yem ham maddesi tedarikinde hasat sezonunu değerlendiremediğini savunuyor.

12.03.24

Üreticilerin, "Daha ucuza ithal hayvan alırım" beklentisiyle besi sığırının ucuz olduğu döküm mevsimini kaçırdığını belirten Hacıince, "Böylelikle üreticiler tüm girdileri en yüksek fiyatlardan temin etmekte ve maliyetlerin yüksekliği kaçınılmaz hale gelmektedir. Hangi iş olursa olsun, planlanmamış işlerin kontrol edilemeyeceği ve kontrol edilemeyen işlerin de acı sonuçları olabileceği hayatın bir gerçeğidir" diyor.

UKON Başkanı Ahmet Hacıince'nin dikkat çektiği noktalar özetle bu şekilde...

Yorumu sizlere bakıyoruz...

TCMB, “Faizi indir” baskısına karşı şimdiden gardını alıyor

Alaattin AKTAŞ

12 Mart 2024 Salı

Merkez Bankası “**Herkes İçin Ekonomi**” başlığında topladığı çalışmalar kapsamındaki son videoda “**baz etkisi**” konusunu ele aldı. Videoda teknik bilgi veriliyor verilmesine ama asıl mesajın başka olduğu da çok açık.

Merkez Bankası şimdiden yıllık enflasyonun baz etkisiyle gerileyeceği dönemlerde yaşaması muhtemel “**Faizi indir**” baskısına karşı kamuoyu oluşturmaya ya da bir yerlere mesaj vermeye çalışıyor.

Çünkü videonun temel mesajı yıllık enflasyonun baz etkisiyle düşmesinin o kadar da önemli olmadığı...

Zaten videonun sonunda yer alan şu iki cümle bu konuda yeterince fikir veriyor:

“Enflasyon görünümünü değerlendirirken baz etkilerini içeren yıllık enflasyon verilerinin yanında, aylık enflasyon verilerini de yakından takip etmek büyük önem taşır. Çünkü sadece yıllık enflasyon verilerindeki değişim her zaman gerçek enflasyon görünümünü yansıtmayabilir.”

“Önemli olan aylık oranın seyri”

Yıllık enflasyonun baz etkisiyle temmuz ve ağustos aylarında çok hızlı bir şekilde gerileyeceğini herkes biliyor. Mayıs sonunda yüzde 74-75’e ulaşacağı tahmin edilen yıllık enflasyon, geçen yılın temmuz ve ağustosundaki yüzde 9.49 ve yüzde 9.09’luk oranlar devreden çıkıp yerlerine görece düşük oranlar girince ağustos sonunda yüzde 50’lere inecek.

Tabii ki yurt dışı kaynaklı olarak ortaya çıkabilecek sıra dışı gelişmeler yaşanmazsa... Ya da içeride eskiden olduğu gibi değişik(!) ekonomik tercihlerde bulunulmazsa...

12.03.24

Yıllık enflasyon mayıs sonunda yüzde 74-75, ağustos sonunda yüzde 50-51... Bu durum, faizin indirilmesi yönündeki istekleri yeniden gündeme getirecek, belki de bu istekler bir baskı unsuruna dönüşecek.

İşte Merkez Bankası da bu gerilemeyi gerekçe gösterip "**Hadi bak enflasyon düştü, şu faizi indirelim artık**" türü baskılar gelebileceğini gözeterek "Yıllık enflasyon verilerindeki değişim her zaman gerçek enflasyon görünümünü yansıtmayabilir" diyor.

Merkez Bankası daha ne desin! Açık açık "**Yıllık enflasyon düştü diye sakın üstüme gelmeyin, faiz indirmem**" diyecek hali yok ya, böyle baz etkisini anlatarak, aslında bu konuda ders vererek söylüyor söyleyeceğini...

Kaldı ki Merkez Bankası bunu ilk kez de söylemiyor.

Hatırlayalım; Merkez Bankası Başkan Yardımcısı Cevdet Akçay enflasyon raporunun açıklandığı toplantıda bu konuda ne demişti:

"Yıllık yüzde 36 tahminimizden feragat etmeye hiç niyetimiz yok ama bunun ulaşılamaz olduğunu gördüğümüzde; nedir temel kriter dersiniz şöyle anlatayım, yıllık enflasyon aşağı geliyor ama aylık enflasyonun ana eğiliminde düzelme durmuş, durağanlaşmış, bizim için alarm. Yıllığın aşağı geliyor olması önemli değil. O gözlemlediğimiz göstergede eğer gerekli iyileşmeyi görmüyorsak bizim için alarmdır, dolayısıyla gerekli tedbirleri alırız."

İndirim bir yana belki artış gerekir

Bir yandan Merkez Bankası baz etkili enflasyon düşüşü sonrası "**Aman faiz indirimi istenmesin**" dercesine çalışma yürütürken, bir yandan da seçimden sonra değil indirim, aslında faiz artışına gidilip gidilmeyeceği tartışılıyor.

Fitch Türkiye'nin notunu artırdı, görünümünü durağandan pozitifte yükseltti. Bu olumlu gelişmeyi diğer derecelendirme kuruluşları da izleyebilir. Ama sanıyor muyuz ki notumuz yükseldi ya da görünümümüz iyileşti diye yabancılar Türkiye'ye akın edecek!

Şöyle düşünelim; borç arayan biri var, biz de borç verebilecek konumdayız. Ona pek güvenmiyorduk; borcunu zamanında geri ödeyebilir mi, ödeyemez mi, diye kuşku duyuyorduk. Bir tanıdığımız kefil oldu, "**Borcunu öder sorun çıkmaz**" dedi. O açıdan rahatladık, iyi güzel de borçlanmak isteyen yüksek faiz vermiyor ya da başka avantajlar sağlamıyorsa yalnızca borcuna sadık diye borç vermeye yanaşır mıyız?

Türkiye şimdi yabancı gözüyle o durumda. Notumuz yükseldi, görünümümüz pozitifte döndü; öyle aman aman bir nota erişmiş de değiliz de, kötünün bir basamak üstüne çıktık, hepsi hepsi o. Ama yine de bir iyileşme var. Ancak yabancı yatırımcı, borç verecek olan başka şeyler de isteyecek.

12.03.24

Bir; gelirken kazanmak, yani kurun biraz daha yukarıda olmasını isteyecek.

İki; alırken kazanmak, yani faizin biraz daha yüksek olmasını isteyecek.

Türkiye bu iki isteği birden karşılar mı; pek sanmıyorum.

Kurun çok yükselmesi istenmeyecektir, zaten bu konu defalarca ifade edildi. Merkez Bankası metinlerinde de yer aldı; Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından da dile getirildi. Kaldı ki kur hiç yükselmiyor da değil, son günlerde eskiye kıyasla belirgin bir artış var.

Türkiye kurun yükselmesindenense faizin yükselmesine daha sıcak bakmak durumunda. Çünkü kur artışının enfl asyona etkisi çok yüksek. Dolayısıyla kur artışı yerine faiz artışı tercih edilecek, öyle görünüyor.

İşte buna dayanarak mayısta bir faiz artışı olabileceği görüşünü dile getiriyorum. Yabancı aslında bu artışı nisanda istiyor; tabii ki kendi açısından haklı olarak. Ama Merkez Bankası'nın marttan sonra nisan ayındaki enfl asyonu da görüp ona göre bir tutum takınmak isteyeceği kanısındayım. Tabii ki Merkez Bankası burada ne yazık ki nihai kararı verme durumunda değil, bu gerçeği de unutmayalım.

Abdulkadir Selvi

CHP'nin İstanbul anketi kaybetme telaşını mı gösteriyor

Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesiydi, CHP'ye çalışan anket şirketleri Kılıçdaroğlu'nun açık ara farkla kazanacağını gösteren anketler yayımlıyorlardı.

Kılıçdaroğlu, yüzde 60'la geliyor havasını veriyorlardı. Ancak bu veriler ciddi anket firmalarının araştırmalarıyla örtüşmüyordu. O zaman, 'muhalif seçmeni bu kadar gaza getirmeyin, büyük beklentiler büyük hayal kırıklıklarına dönüşür' diye uyardım. Ama gözleri öyle dönmüştü ki kendilerini uyarın yazarları, işini düzgün yapan anket firmalarını sosyal medyada linç etmeyi tercih ediyorlardı. Yayınlarına bağlanıp hakaret ediyorlardı. Sonuç ne oldu?

ANKETLER HÜSRAN GETİRDİ

Büyük bir hüsrana. Yüzde 60'la kazanacağına inandırılan muhalif seçmen büyük bir travma yaşadı. Seçim zaferini kutlamak için saatler öncesinden CHP Genel Merkezi'nin önünde toplanan kalabalığın gece yarısı nasıl dağıldığını unutamıyorum.

Peki ne yaptılar? Anket firmalarına bir şey olmadı. Onlar hâlâ CHP ile iş yapmaya devam ediyor. Başarısızlığın faturası kime kesildi? 'Pirom, Dedem, Kemal'im geliyor' diye ilan ettikleri Kılıçdaroğlu bedel ödedi. Şimdi Kemal Kılıçdaroğlu ağzını açacak olsa bu kez de sosyal medyadan onu linç ediyorlar.

YİNE ANKETLER

Bütün bunları niye hatırlattım?

Çünkü seçim yaklaştıkça eski huyları tekrar depremiş. Yine anketler üzerinden algı operasyonuna girişmişler. CHP Genel Merkezi tarafından yapılan ankete göre Ekrem İmamoğlu 5 puan öndeymiş.

GEÇMİŞ ANKETLERE BAK

Demirel siyasi yasaklıyken “Gözlerimin içine bak, ne dediğimi anlarsın” derdi. Ben de geçmiş anketlere bakın, gelecekte ne olacağını anlarsınız diyorum.

O nedenle önce cumhurbaşkanlığı seçiminde Kılıçdaroğlu'nun ilk turda kazanacağını gösteren anketleri hatırlatmak istiyorum. Yüzde oranını her biri için tek tek yazmayacağım.

Avrasya- Kılıçdaroğlu 51.3 - Erdoğan 44.2

Yöneylem- Kılıçdaroğlu 49.5- Erdoğan 44.4

ORC-Kılıçdaroğlu 51.7- Erdoğan 44.2

Gezici-Kılıçdaroğlu 53.4- Erdoğan 39.2

MAK-Kılıçdaroğlu 50.9- Erdoğan 45.4

Aksoy-Kılıçdaroğlu 55.6- Erdoğan 44.4

PİAR-Kılıçdaroğlu 57.1- Erdoğan 42.9

Alf-Kılıçdaroğlu 55.1 - Erdoğan 44.9

Peki sonuç ne oldu?

ÖNCE KONDA

Dikkat ederseniz burada iki firmanın sonuçları yer almıyor.

Biri Konda diğeri ise Metropoll. Peki onları neden sona bıraktım, çünkü iki firma yeni anket yayımlamışlar.

Konda'nın anketine göre Ekrem İmamoğlu diyenlerin oranı yüzde 46.1 olurken, Murat Kurum diyenlerin oranı yüzde 38.8 çıkıyor. Konda'ya göre İmamoğlu 7 puan önde.

Aynı Konda, cumhurbaşkanlığı seçiminde ise Kılıçdaroğlu'nu 5.6 puan önde çıkarmıştı. Oranlar şöyleydi; Kemal Kılıçdaroğlu yüzde 49.3, Erdoğan yüzde 43.7. Konda Genel Müdürü Bekir Ağırır, “Kılıçdaroğlu ilk turda kazanıyor. Kutlamalara hazır olun” diyordu.

Metropoll'ün 9-10 Mayıs tarihleri arasında yaptığı ankette ise Kılıçdaroğlu yüzde 49.1, Erdoğan ise yüzde 46.9 çıkıyordu.

VE METROPOLL

12.03.24

Metropoll'ün 21-22 Şubat tarihleri arasında yaptığı İstanbul anketine göre ise Ekrem İmamoğlu yüzde 43.5 alırken, Murat Kurum'un oyu ise yüzde 40.2 çıkıyor.

Özer Sencar verdiği bir röportajda, 14 Mayıs öncesi Kılıçdaroğlu'nun yüzde 45'i bile göremediğini söylemişti. Oysa Metropoll'ün 14 Mayıs öncesi anketinde Kılıçdaroğlu yüzde 49.1 çıkıyordu. Özer Sencar yerel seçimlerden sonra da acaba Ekrem İmamoğlu için aynı değerlendirmeyi yapar mı?

KAYBETME TELAŞI MI SARDI

Seçim tarihi yaklaştıkça CHP Genel Merkezi İstanbul için anket sonuçları yayımlamaya başlayınca, Ekrem İmamoğlu'nu kaybetme telaşı mı sardı diye düşünmeden edemedim. Çünkü aynı anket firmaları ve benzer sonuçlarla yine algı mühendisliğine soyunmuşlar. Ama belli ki cumhurbaşkanlığı seçiminden ders çıkarmamışlar. Çünkü seçim anketlerde değil, sandıkta kazanılıyor.

ANKARA'DA 'KENT UZLAŞISI' YAPTINIZ MI YAPMADINIZ MI

CHP Genel Başkanı için yalan söylüyor demeyi şık bulmadım. O nedenle ortaya bir soru işareti atmayı tercih ettim.

CHP ile DEM Parti, bazı şehirlerde "kent uzlaşısı" yaptılar. Bunu hem DEM Parti sözcüsü Ayşegül Doğan hem CHP Genel Başkanı Özgür Özel ilan ettiler.

DEM'LİLER İÇLERİNE NASIL SİNDİRİYOR

Buna rağmen CHP'de DEM Parti ile birlikte gözükmemek için olağanüstü bir çaba var. Bunda CHP'nin suçu yok. Geçen seçimlerde de HDP ile ittifak yapmışlardı ama adından söz etmemişlerdi. Seçimden sonra HDP'liler, "Bize cüzzamlı muamelesi yapıldı. Ayıplı bir partiymişiz gibi bizimle birlikte gözükme istemediler" diye tepki göstermişlerdi. Ama tablo değişmedi.

Afyon Belediye Başkan adayı Burcu Köksal, DEM'lileri belediyeden içeri sokmayacağını ilan etti. DEM'liler onu hazmetti. Geçmişte Kılıçdaroğlu'nun, Ümit Özdağ ile yaptığı protokolü içlerine sindirdikleri gibi. Şimdi de hem DEM'in oyunu alıp hem de DEM'le yaptıkları ittifakları inkâr ediyorlar. DEM Partililer de bunu sineye çekiyorlar. Yapacak bir şey yok.

ANKARA'DA ÜÇ İLÇEDE

DEM Parti Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı Öztürk Türkdoğan, Ankara'nın 27 ilçesinin 24'ünde eş belediye başkan adayı gösterdiklerini ancak üç ilçede aday çıkarmadıklarını açıkladı. "Yenimahalle, Bala ve Polatlı'da kent uzlaşısı temelinde eşbaşkan adayları çıkarmadık. Ankara'da da sınırlı da olsa bir kent uzlaşısı olduğunu vurgulamak isterim" diye açıklama yaptı.

12.03.24

ÖZGÜR ÖZEL YALANLADI

CHP Genel Başkanı Özgür Özel ise kesin bir dille yalanlıyor. “Kesin bir dille söylüyorum, öyle bir şey yok. Kent uzlaşısı yapacak olsak Polatlı’da mı yaparım? Orada açık ara kazanılan bir seçim var. E şimdi ben kent uzlaşısını Etimesgut’ta yapmamışım, dünya kadar Kürt seçmen var, onların oyu belirleyici olacak. Mamak’ta kent uzlaşısı yapmamışım Alevilerin, Kürtlerin dünya kadar yaşadığı ve HDP’nin adayının çok ciddi oy alma potansiyeli olan bir yer” diyor.

Ben de bu durumda hangisi doğruyu söylüyor diyorum, başka bir şey demiyorum.

Esfender KORKMAZ

Ratingde züğürt tesellisi

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye'nin kredi notunu "B"den "B+"ya bir kademe yükseltirken, not görünümünü "**durağan**"dan "**pozitif**"e çıkardı. B + da yatırım yapılamaz spekülâtif derecedir ve yatırım yapılabilir derecesinden 4 basamak daha düşüktür. (Aşağıdaki resim.)

Fitch		
Uzun vadeli	Kısa vadeli	
AAA	F1+	En yüksek dereceli
AA+		Yüksek dereceli
AA		
AA-		
A+	F1	Üst orta sınıf
A		
A-	F2	Alt orta sınıf
BBB+		
BBB	F3	Yatırım yapılamaz spekülâtif
BBB-		
BB+		
BB		
BB-	B	Son derece spekülâtif
B+		
B		
B-		
CCC	C	Önemli riskler
		büyük ölçüde spekülâtif
		Kurtarılması beklenen, iflasa yakın
DDD	/	İflas
DD		
D		

Fitch not artırma gerekçesi olarak;

12.03.24

*Enflasyon beklentileri ve dış kaynaklı likidite risklerinin yumuşadığı,

*Rezervlerin yükseldiği,

*Cari açığın azaldığı,

*Kur korumalı mevduatın azaldığını gösterdi.

Türkiye'nin kredi notunun bir kademe de olsa yükselmesi elbette umuda açılan kapılardan birisidir. Temennimiz Fitch ve diğer rating şirketleri Standard and poor's ile Moody's'in de notumuzu 5 kademe artırıp yatırım yapılabilir seviyesine çıkarmasıdır.

Halen; Standard and poor's Türkiye'yi yatırım yapılabilir seviyenin 5 kademe, Moody's 6 kademe, Fitch ise 4 kademe altında tutuyor.

Fitch'in gerekçeleri ne kadar gerçek?

Enflasyon düşüş beklentisi...

Mart 2024'de, Merkez Bankası anketine göre bu sene yıl sonu TÜFE beklentisi 42,96'dır. Geçen sene de mart ayında yıl sonu TÜFE beklentisi 37,72 idi ve fakat 64,77 olarak gerçekleşti.

Enflasyonu yalnızca makro dengesizlikler etkilemiyor. Demokratik ve hukuki güven sorunu daha çok etkiliyor. Kaldı ki, enflasyonu artıran bütçe şatafat ve popülist harcamaları ve bütçe açıkları daha da arttı.

Nihayet TÜFE beş-on puan düşse de istikrar sorunu çözülmüş demek değildir.

Rezervler Yükseldi...

2023 yılı haziran ayında Merkez Bankası resmî rezervleri 97,1 milyar dolara gerilemişti. 2024 yılı 1 Mart'ta 131 milyar dolara yükseldi. Ama Merkez Bankası'nın yükümlülükleri de arttı. Dahası döviz pozisyonu değişmedi. Buna rağmen brüt rezervlerde artış, CDS oranlarının da düşmesini sağladı. Ama hâlen Türkiye'nin CDS oranı 320 baz puandır ve risk sınırının üstündedir.

Cari açık ve finansmanı...

Cari açık 2022 yılında 49,1 milyar dolar, 2023 yılında 45,1 milyar dolar oldu. 4 milyar dolar düşmesinin nedeni büyüme oranında da düşme ve turizm gelirinin artmasıdır. 2024'te daha da düşmesi olası görünmüyor. Çünkü dış ticaret açığının önemli bir kısmını Çin'e karşı veriyoruz. Çin'e karşı hiçbir önlem alınmadı.

Turizm gelirinin daha da artması mümkün değil. Çünkü hizmet sektöründe fiyat artışı TÜFE'nin üstünde oldu.

Cari açık; doğrudan yabancı yatırım sermayesi veya dış borçlar finanse edilir. Türkiye'ye artık doğrudan yabancı yatırım sermayesi gelmiyor.

2023 yılında, giren doğrudan yabancı yatırım sermayesi 5,6 milyon dolar, çıkan Türk sermayesi daha yüksek 6 milyar dolar oldu. Aşağıda grafikte görüldüğü gibi, başkanlık sisteminden sonra Türkiye ye gelen doğrudan yabancı yatırım sermayesi düştü, çıkan sermaye arttı.

Yabancı yatırım sermayesi girişinin düşmesine ve Türk sermayesinin dışarıya gitmesine tek neden güven sorunudur. Başkanlık sisteminden sonra, demokraside ve hukukun üstünlüğünde geri düşmemiz, devlette kurumsal yapının bozulması, Türkiye'nin batıdan uzaklaşması, mülteci sorunu ve IŞİD'lilerin yakalanması, şeriat isteklerinin yükselmesi, yabancı sermaye ve yerli sermaye için tehdit oluşturdu. Hükûmet bu sorunları normal görüyor ve çözme niyetinin olmadığı anlaşılıyor. Bu şartlarda güven sorunu devam eder ve sermaye hareketleri de aleyhimize devam eder.

Kur korumalı mevduat...

Kur korumalı mevduattan, TL mevduatına geçiş bankaların mevduata artı reel faiz vermesi hâlinde mümkün olur. Bunun için de MB'nin gösterge faizini TÜFE üstüne çıkarması gerekir. Böyle olma olasılığı zayıf görünüyor. O zaman da kur korumalı mevduattan çıkan para döviz talebini ve kurları artıracaktır.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Fitch'in 12 yıl sonra gelen not artışında, "Türkiye'nin uluslararası normlara uyan, kural bazlı ve öngörülebilir politikaları etkili oldu." dedi.

12.03.24

Herhalde bakan 12 yıldır Fitch notumuzu düşürüyor demek istedi. Çünkü 12 yıl önce Fitch'in Türkiye notu BBB (*Yatırım yapılabilir alt orta sınıf*) seviyesinde idi. Yani bugünkü seviyenin 6 kademe üstündeydi. 2017 başında Fitch Türkiye'nin notunu BBB seviyesinden BB + durağan (*yatırım yapılamaz spekülâtif*) başlangıç seviyesine düşürdü. Gerekçe olarak siyaset ve güvenlik alanında yaşanan gelişmeler gösterildi.

Bugün ise B'den B+ pozitif çıkardı. B ve B+ pozitif her ikisi de son derece spekülâtif kademeyi ifade ediyor. B altında C derecesi iflas öncesi kademedir.

Fitch ratings ve uluslararası fonları memnun eden uygulama, Türkiye Varlık Fonu'nun dolar tahvillerine yüzde 10 faiz vermesidir. Bu faizle borçlanan bir ekonomiye istikrar gelmez.

İbrahim Kahveci

Yemedi ve de yetmiyor

Yeterince güven duyulmayan bir ekonomi yönetiminin yapacağı istikrar programının faturası çok daha ağır olacaktır

Bunun olacağını mayıs seçimlerinden önce defalarca yazdım.

Hatta mayıs seçimlerinden önce iktidar değişmezse 2 seçenek var demiştim: 1-Büyük Yıkım 2-Büyük Sıkıntı

Büyük Yıkımı Nebati-Kavcıoğlu ikilisi ile süren politika olarak tanımlamıştım. Belki yalancı cennet 1-1,5 yıl daha sürerdi ama sonrasında Türkiye çok ama çok büyük yıkım yaşardı diyordum. Ve Erdoğan bu yolu seçmedi. Doğru da yaptı...

Büyük Sıkıntı ise tam da bugün uygulanan politikaya demiştim. Erdoğan bunu seçti. Doğru da yaptı.

Lakin hepsini Erdoğan'ın uyguladığı politika olarak ele aldığımızda Erdoğan'ın ne zaman, neye ve kime, neye göre kime göre, ne için, neden, niçin, ne amaçla vs vs karar vereceğini bilen var mı?

Yok...

O zaman **ekonomide en büyük risk bizzat Recep Tayyip Erdoğan'ın kendisidir.**

Bir sabah aniden "laf dinlemiyorlardı" ya da "bunlar zaten dolandırıcıydı" da diyebilir. Kimin hakkında, ne zaman, nerede, ne konuşacağını kestirebilen var mı? En yakın dostları bile bir anda düşman olabiliyor ve en büyük düşmanları ile de bir anda kucak kucağa sarılabiliyor. Son örnek SİSİ işte...

Kısaca Mehmet Şimşek ve Cevdet Yılmaz çok iyi bildikleri halde Erdoğan risk ile Türkiye ekonomisini yönetmeye çalışıyorlar.

Ama iş sadece Erdoğan'ın karar riski değil. Mesela Hazine garantili müteahhitlere verilen milyarlarca dolarlık fahiş fiyatlar söz konusu.

12.03.24

Enflasyonla mücadele için ikinci büyük şart olan bütçe disiplini açısından ne Cevdet Yılmaz ne de Mehmet Şimşek akıllarının ucuna-zihinlerinin zerresine dahi bu işlere bakalım diye getiremezler.

KÖİ alanı AK Parti'nin ve Erdoğan'ın parasal özel alanı haline geldi.

Mesela Cevdet Yılmaz son konuşmasında emeklilere verilen bayram ikramiyesinin 27 milyar lira yük getirdiğini söyledi. Ama aynı Cevdet Yılmaz Çanakkale Köprüsü'ne ödenen 11 milyar lirayı hiç dert edemiyor edemez de zaten... Eğer böyle haksız ödemeleri dert etse bir daha bakanlığı bırakın, partinin kapısından bile içeri giremez. Öyle günahmış, İslam'mış vs KÖİ işlerinde hiç sökmeyiz. Oradaki paralar çatır çatır ödenir ve yiğilir.

Veya Mehmet Şimşek: YSS Köprüsü'nün 2013 ihalesine göre 10 yıl 2 ay 20 gün sonra yani Eylül 2023'de o köprü devlete geçmeliydi. Ama tam da pandemide müteahhide 4-6 yıl daha köprüyü bırakmışlar. Yılda 1 milyar dolar Hazine garantisi var ama muhtemelen köprüyü 3-5 milyon dolarlı bir tünel yapımı bahanesi ile bırakmışlardır

Şimdi Mehmet Şimşek bütçe disiplini için o köprüyü sorabilir mi? O müteahhide yılda 1 milyar doları tamamlayacak bütçe ödemesini kesebilir mi?

Cevap: Asla ve asla HAYIR.

O zaman ne olacak? **Tüm faturayı alt gelir grubu ödeyecek.**

Bakınız faiz ve kur artışına rağmen tüketim malı ithalatı istenen seviyede düşmüyor. Hatta enerji ve altın hariç dış ticaret dengesi de istenen daralmayı yaşamıyor.

Neden?

Çünkü iş sadece faizle bitmiyor Para politikası yanında maliye politikasının da çalışması gerekiyor Bütçenin disiplin edilmesi, savurganlığın önlenmesi gerekiyor. Bu iş öyle Mehmet Şimşek'in kağıtları çift taraflı kullanması ile geçiştirilecek bir iş değil. Yukarıda saydığım gibi KÖİ'ler üzerinden ödenen milyarlarca doların önüne geçmek gerekiyor

Geçemezsen ne oluyor? Tıpkı şu anda olduğu gibi, yani para politikası istenen sonucu yeterli vermiyor.

O zaman ne yapmak gerekecek?

Tabii ki para politikasında daha sert gitmek gerekecek.

12.03.24

Seçimden sonra faizlerin daha da artırılması gibi, vergilerin artırılması gibi (Müflis tüccarın eski defterleri karıştırıp eski tüm işlemlerden vergi alınması gibi)

Kısaca alt gelir grubunun göreceği daha çok güzel günler var!!! Çok acı ama çok güzel... Aç kalarak ülkeyi kurtaracaklar işte. Tam da o günler geliyor

Erdoğan'a oy verin ki seçimden sonra aç kalarak ülkenizi kurtarın. Çünkü zenginlere zerre dokunulmayacak ve faturanın tamamını siz ödeyeceksiniz.

Bence hiçbiri bu yönetici ve yönetim anlayışı için yeterli değil. Nasıl ki para yetmiyor, açlık yetmiyor, sefalet yetmiyor... Tıpkı onun gibi iktidarın devamı ve ülkenin daha iyi batması için daha fazla oy vermek gerekiyor.

Yemiyor yetmiyor ama sadece onlar kazanıyor. Ne güzel işte.

Özge Güneş

İthalat olmadı, ahır teftiş edelim

Türkiye'nin son yıllardaki en belirgin sorunlarından birini kuşkusuz gıda enflasyonundaki süreklilik oluşturuyor. Ağustos 2020'den bu yana, yani tam 42 aydır kesintisiz bir şekilde artış gösteren gıda enflasyonu, hem tüketici hem de üretici bazında ciddi etkiler yaratıyor. Şubat ayında gıda enflasyonu, aylık bazda yüzde 8,25 ve yıllık bazda yüzde 71,12 artış gösterdi. Fiyatı en çok artan gıda maddeleri arasında yüzde 16,99 ile tereyağı, yüzde 16,14 ile sebze ve yüzde 14,81 ile kuzu eti öne çıkıyor. Diğer ürünler arasında peynir, süt, alkolsüz içecekler, taze meyveler, un, tahıllar ve makarna gibi temel tüketim maddeleri de yer alıyor.

Bu ürünlerde yaşanan enflasyon bir yandan toplumun alım gücü üzerinde ciddi bir baskı oluşturuyor diğer yandan da en büyük harcama kalemlerinden birini oluşturması bakımından genel enflasyon üzerinde de baskı oluşturuyor. Öte yandan üretim süreçleri bakımından gıda enflasyonu ile mücadelede kamunun üreticilerle diyalog kurma, sorunlarını anlama ve çözüm üretme çabaları kritik önem taşıyor. Bu süreçte örneğin geçimlik tarımsal üretime yönelik desteklerin artırılması gerekirken çiftçiye bütçeden yasanın zorunlu kıldığı oran kadar bile destek sağlanmadığı, daha ziyade ithalat ve ihracata dayalı şirket tarımının desteklendiği görünüyor.

Dahası, birçok durumda kamu otoritesinin üreticilerle kurduğu ilişki de hayli sorunlu ve özellikle küçük ve orta ölçekli üretici ve köylüleri kriminalize etmeye varacak bir biçimde seyrediyor. Sonuçta gıda enflasyonu da durmak bilmiyor. Bugün Türkiye'de gıda enflasyonunun en çok etkilediği ürünlerden biri de kırmızı et. Burada fiyatlarının yükselişinin ana nedenlerine ve etkilerine istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın "ahır teftişi" uygulaması ile karşılaşıyoruz. Bakanlık soruna kamuoyu oluşturmaya çalışan veya fiyatları eleştiren küçük ölçekli üreticilere yönelik bir inceleme süreci yürüterek yaklaşıyor. Kahramanmaraş Afşin'de maliyetler hakkında yorum yapan Yakup Konan'ın çiftliğine yapılan ziyaret, bu uygulamanın somut bir örneğini oluşturuyor.

12.03.24

Bu durum, gıda enflasyonunun politik ve toplumsal başkaca boyutları olduğunu da hatırlatıyor. Yakup Konan örneğinden küçük ve orta ölçekli üreticilerin piyasayı etkileyebilme kapasitelerinin sınırlı olmasının yanı sıra maliyetlerle ilgili kamuoyu yaratma potansiyelinin önemli bir etkisi olduğu anlaşılıyor. Kamunun gıda fiyatları hakkında yorum yapan üreticilerin çiftliklerini ziyaret etmesi ve incelemelerde bulunması, fiyat artışlarına ilişkin kamuoyu algısını yönlendirmeye yönelik çabasının bir göstergesi. Hatırlarsanız daha önce de, 2018 yılındaki artışa karşı önlem olarak soğan deposu basılıyordu. Halbuki o günkü sorunun kaynağı yapısalı, bugün de öyle.

Tarım ve Orman Bakanlığı da yakın zamanda 2024 yılına yönelik hayvan ithalatı kararlarını açıklamıştı. Ancak bilindiği gibi gıda enflasyonuna karşı ithalat kısa vadeli piyasa dengelerini sağlamak amacıyla kullanıldığında, uzun vadede yerel üretimi zayıflatıyor. Büyük ölçekli şirketlerin ithal ürünleriyle rekabet edemeyen küçük çiftçi ve köylünün tasfiyesine sebep oluyor. Yerel tarımsal çeşitliliği azaltması ve gıda güvenliğine yönelik uzun vadeli riskleri artırması, yani bugünkü gıda krizi koşullarını daha da derinleştirecek olması da cabası...

Türkiye’de tablo böyleyken Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’nün (FAO) raporlarına göre, küresel gıda fiyatları Şubat ayında yedinci ay üst üste düşüş gösterdi. FAO, tahıl fiyatlarının düşmesini, şeker ve et fiyatlarındaki artışları dengeleyen bir unsur olarak ele alıyorsa da Türkiye’de ne böylesi bir düşüş ne de bir dengeden söz edebiliyoruz. Buradan hareketle Türkiye’deki artışı anlamak ve çözmek için de yerel politikalara bakmak gerektiği netleşiyor.

Gıda enflasyonunu kontrol altına almak için “ahır teftişi” veya ithalata dayalı stratejiler değil, gıda sistemini yerel ölçekte küçük çiftçiler ve köylüler lehine dönüştürecek bir çözüm hedeflenmeli. Aksi takdirde durum ortada, 42 aydır durmadan artan fiyatlardan söz ediyoruz.